

مطالعه زیستی لاکپشت خزری (*Mauremys caspica caspica*)

- حاجی قلی کمی: گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه گلستان، گرگان صندوق پستی: ۱۵۵
- رضا یدالله‌وند*: گروه زیست‌شناسی دریا، دانشکده علوم دریایی، دانشگاه تربیت مدرس، نور، صندوق پستی: ۳۵۶-۴۶۴۱۴
- محمدرضا کلباسی: گروه شیلات، دانشکده علوم دریایی، دانشگاه تربیت مدرس، نور، صندوق پستی: ۳۵۶-۴۶۴۱۴

چکیده

در ایران ۵ گونه لاکپشت دریایی، ۳ گونه لاکپشت آب‌شیرین‌زی و ۲ گونه لاکپشت خشکی‌زی وجود دارد. این تحقیق نتیجه‌ی مطالعه روی *Mauremys caspica caspica* می‌باشد که به لاکپشت خزری معروف است. تعداد ۱۱۸ نمونه متعلق به استان‌های گلستان (۷۲ نمونه) و مازندران (۴۶ نمونه) مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج نشان می‌دهد که این گونه دارای پوست بدن زیتونی تیره با خطوط موازی زرد رنگ در اندام‌های حرکتی، گردن و دم است. لاکپشتی نسبتاً تخت و دارای دو سپر روی دمی بوده و پل بین لاک‌های پشتی و شکمی استخوانی است. لاک شکمی دارای ۶ جفت سپر و همچنین ۱ جفت سپرهای زیر بغلی و ۱ جفت کشاله‌ی رانی می‌باشد و انتهای سپرهای مخرجی نوک‌تیز است. جنس نر و ماده از روی موقعیت مخرج در سطح زیرین دم و وجود یا عدم وجود فرورفتگی سطح لاک شکمی قابل تشخیص است. انگشتان دست‌ها و پاها دارای پرده‌ی شنا بوده و بترتیب دارای پنج و چهار چنگال می‌باشند. در نرها بیشترین فراوانی طول مستقیم لاکپشتی (SCL_1)، (۳۳/۸۷ درصد) در فاصله‌ی ۱۱۹/۸۰-۹۶/۹۳ میلی‌متر و در ماده‌ها (۲۵ درصد) در فاصله‌ی ۱۹۹/۴۱-۱۷۴/۵۳ میلی‌متر بوده و زالوی *Placobdella costata* متعلق به راسته *Rhynchobdellida* و خانواده *Glossiphoniidae* روی برخی از آنها شناسایی شد. در این تحقیق نسبت جنسی (نر به ماده) ۱:۱ بوده است.

کلمات کلیدی: لاکپشت خزری، *Mauremys caspica caspica* استان‌های گلستان و مازندران

